

הספד על הרב בנדיקט זצ"ל

"חייב אדם לומר אימתי יגיעו מעשי כמעשה אברהם יצחק ויעקב" (ילקוט שמעוני תורה פרשת ואתחנן רמז תתל). שואל הסבא מקלם: מדוע לא ישאל אדם: מתי תגיע חכמתי לחכמת הדורות הקודמים? ותשובתו: כי זה בלתי אפשרי. אין אנו יכולים להגיע למעלת רבותינו בתורה. "אם ראשונים בני מלאכים אנו בני אנשים ואם ראשונים בני אנשים אנו כחמורים" (שבת קיב:). אפשר לנסות רק לחקות את מעשיהם הטובים.

מי אני שאוכל להספיד את מורה מורנו הרב כהלכה ולתאר אל נכון את דמותו הרוחנית הנשגבה. מי אני שאוכל לדבר על גאונותו בתורה, בש"ס, ברמב"ם, בפוסקים. על בקיאותו המופלאה ועל עמקותו המדהימה.

רבנו היה בנין אב לפסיקת הלכה. עם כל גודל בקיאותו לא אחת לימדנו שאין למהר ולפסוק, שלא חייבים לענות על אתר, שיש לחשוב שנית ולעיין שנית גם בדברים שאנו חשים בטוחים בהם.

כגודל חכמתו וגדלותו בתורה כך גודל צניעותו. לא אחת פנינו אליו והוא לא הסס לענות: נראה לי כך, אבל פלוני הוא מומחה גדול יותר בנושא, פנו אליו.

הכבוד בו התייחס רבנו לכל אחד היה לשם דבר. אל כולם, קטנים כגדולים, פנה בגוף שלישי.

"בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם וְאֶתְנֶם לוֹ מוֹרָא וַיִּירָאֵנִי וּמִפְּנֵי שְׁמִי נָחַת הוּא" (מלאכי ב' ה'). החתם סופר מבאר (עפ"י האבן עזרא) כי הקב"ה נתן מוראו על אהרן כדי שבני ישראל יראו ממנו, על דרך הכתוב: "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ וַיִּירָאוּ מִמֶּךָ" (דברים כח י). אבל אהרן לא נהנה מזה להנאת עצמו להרבות כבודו, רק לכבוד שמים. וזהו שמשבח אותו הכתוב, ואתנם לו מורא "וייראני" לשון הפעיל, שהדריך אותם ופעל שייראו את ה'. על זאת הדרך התנהג רבנו, שהתחנך על ברכי תורתו של החתם סופר. עם כל גודל השפעתו ויראת הכבוד שהיו לכולם מפניו, לא ניצל זאת במאומה לצרכיו הפרטיים. הוא הכווין את הכלל למען קדושת שמו יתברך, ולכן זכה שקויימו בו הכתובים שם בהמשך: "תֹּרַת אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ וְעוֹלָה לֹא נִמְצָא בְּשִׁפְתָיו בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר הֶלַךְ אֶתִּי וְרַבִּים הִשִּׁיב מֵעוֹן. כִּי שִׁפְתַי כִּהְיוּ יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלֶּאךָ ה' צָבָא-וְת הוּא."

"וַיֵּצְאוּ בְּנֵי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר בֵּית אֵל אֶל אֱלִישֶׁע וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִדְעָתָּ כִּי הַיּוֹם ה' לָקַח אֶת אֲדֹנָיִךְ מֵעַל רֵאשֶׁךְ וַיֹּאמֶר גַּם אֲנִי יִדְעֶתִי הַחֲשׂוּ" (מלכים ב' ג'). שואל האר"י ז"ל: יש להתפלא על שאלת בני הנביאים, הידעת וגו', האם חשבו את אלישע שנופל מהם במדרגת הנבואה עד שהיו מסופקים בו אם יודע כמותם?

ומבאר האר"י: מקור החיים הוא בלב, וככל שאבר קרוב יותר אל הלב כן הוא ימהר להשיג חיות. אבל בהגיע מות האדם ופקודתו אז תסתלק החיוניות קודם כל מהאברים הרחוקים מהלב. לכן הרגלים תמהרנה למות קודם לכל האברים. כך הוא גם בנבואה. הנביא הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן השפע הנבואי, הוא מקור השפע הנבואי לכל בני הנביאים. הם משיגים את השפע כל אחד לפי מעלתו - הקרוב ישיג קודם, והרחוק אח"כ. לעומת זאת, בהחל רוח ה' להסתלק ממקורו, אזי ירגיש הרחוק הסתלקותו טרם ישיגו הקרוב. לכן, היטב דיברו בני הנביאים בשאלם את אלישע: "הידעת כי היום ה' לוקח את אדוניך?", כלומר אנחנו הרחוקים מאליהו שהוא מקור הנבואה ומקום החיות, כבר הרגשנו התחלת הסתלקות הנבואה, אבל אתה אלישע שאתה קרוב לאליהו, מקור הנבואה, אפשר שעדיין אינך מרגיש...

בהליכתו של מורה מורנו הרב המהלומה היא כל כך כבדה עד שכולם, באין הבדל, מרגישים כבר בהיעדר, ואין צורך להתריע ולזעוק: "הלא תדעו כי שר וגדול נפל היום בישראל". כולנו הרגשנו תחושת יתמות בהסתלקותו של רבנו.

הרב והרבנית לא זכו לילדים משלהם. אך "אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו" (סנהדרין יט:). אנשים רבים בקהילה מעידים על עצמם שכל תורתם, או עיקר תורתם, באה להם מאת רבנו, ולכן ילדים רבים יש לרב ולרבנית.

יתירה מזאת: "ההוא יומא דנח נפשיה דרבי, גזרו רבנן תעניתא ובעו רחמי, ואמרי: כל מאן דאמר נח נפשיה דרבי, ידקר בחרב... אמרו ליה רבנן לבר קפרא: זיל עיין. אזל אשכחיה דנח נפשיה, קרעיה ללבושיה ואהדריה לקרעיה לאחוריה, פתח ואמר: אראלים ומצוקים אחזו בארון הקדש, נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקדש! אמרו ליה: נח נפשיה? אמר להו: אתון קאמריתו ואנא לא קאמינא" (כתובות קד.). החתם סופר, בהספידו על הגאון ר' מרדכי בנעט, באר עפ"י הגמרא בברכות סד: "תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב, שנאמר ילכו מחיל אל חיל." - על ידי תלמידיו ואנשי דורו שלימדם תורה ודעת ה' - שפתותיו תמיד דובבות, וזהו האין להם מנוחה. על כן אמרו כי כל האומר נח נפשיה דרבי הרי הוא כפותח פיו לשטן ח"ו, כאילו לא נזכה להצליח לעוררו בעולם העליון. ובאמת, על רבנו ניתן לומר את דברי הגמרא בתענית ה: "אומר שם רבי יצחק בשם רבי יוחנן: "יעקב אבינו לא מת". שואל אותו רב נחמן: "וכי בכדי ספדו ספדניא וחנטו חנטייא וקברו קברייא?" ורבי יצחק עונה: "מקרא אני דורש, שנאמר (ירמיהו ל') ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים, מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים - אף הוא בחיים".

"אבי אבי רכב ישראל ופרשיו". לא זכינו שיהא עוד שרוי בתוכנו. נבקשו שיפיל תחינתו לפני כסא הכבוד על עמו ישראל, שהקב"ה יוציאנו למרחב מהמיצר הרוחני ומהמיצר הגשמי שאנו נתונים בהם, ויהיה למליץ יושר לקהילת אחוזה, קהילת חיפה, ולכל עם ישראל בכל מקום שהם.

"בִּלְעַ הַמָּוֶת לְנֶצַח וּמָחָה ה' אֱלֹקִים דְּמִעָה מֵעַל כָּל פְּנִים... " (ישעיה כה ח)